

23^ο Εθνικό Συνέδριο

«Ενέργεια & Ανάπτυξη 2018: Στρατηγικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ενεργειακών Αγορών»

Εισαγωγικά σχόλια του Κωστή Σταμπολή

Κυρίες και κύριοι,

Αγαπητοί Εταίροι,

Αγαπητά μέλη του IENE,

Θα ήθελα και από την πλευρά μου να σας καλωσορίσω στο ετήσιο Εθνικό Συνέδριο Ενέργειας του IENE, το «23^ο Ενέργεια & Ανάπτυξη». Ένας τίτλος που είναι επίκαιρος όσο ποτέ άλλοτε με την ενέργεια να έχει αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια ως ένας βασικός μοχλός για την ανάκαμψη και ανάπτυξη της οικονομίας. Με την αναπτυξιακή διάσταση να αντιστοιχεί σε νέες παραγωγικές μονάδες και τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση των υπάρχουσών υποδομών, καθώς και την δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών στην αγορά προς όφελος του καταναλωτή. Και όλα αυτά με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος και την διαφοροποίηση του ενεργειακού μίγματος για βελτίωση της ενεργειακής ασφάλειας και την

εξασφάλιση ανταγωνιστικών τιμών προμήθειας. Υπό αυτή την έννοια ο ενεργειακός τομέας με την πολυμορφία και την δυναμικότητα που τον διακρίνει προσφέρεται ιδιαίτερα για την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Το έχουμε πει από αυτό το βήμα παλαιότερα και θα το επαναλάβουμε για μία ακόμη φορά. Μπορεί η συμμετοχή του ενεργειακού τομέα στην δημιουργία του ΑΕΠ στην Ελλάδα να αντιστοιχεί στο 6%, ένα όχι ευκαταφρόνητο ποσοστό σε σύγκριση με άλλους τομείς, όμως, η βαρύτητα και η εμβέλεια των ενεργειακών επενδύσεων και του επιχειρείν είναι τέτοια που έχει συνήθως πολλαπλασιαστικές επιπτώσεις αποφέροντας πολλαπλά οφέλη, οικονομικά και κοινωνικά, σε βάθος χρόνου.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι παρά την σημαντική συρρίκνωση του ΑΕΠ της χώρας τα τελευταία 10 χρόνια (-27%) και τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετώπισε η οικονομία και την συνεπακόλουθη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, υπήρξε μια μεγέθυνση του ενεργειακού τομέα από την άποψη της κατασκευής νέων υποδομών, την αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος, την δημιουργία νέων αγορών και την αύξηση της απασχόλησης, όπως συμπεραίνεται από τα βασικά μεγέθη που έχει επεξεργασθεί το IENE. Έτσι, μεταξύ 2009-2018, είχαμε συνολικές επενδύσεις που ξεπέρασαν τα 28 δισ. ευρώ, δηλ. σχεδόν 3.1 δισ./έτος με πολύ θετικό αποτύπωμα στην οικονομία. Με την προσέλκυση νέων επενδύσεων και την περαιτέρω ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας

να αποτελούν μία από τις βασικές προσκλήσεις που θα συζητηθούν στο φετινό συνέδριο.

Κάθε χρόνο η πραγματοποίηση του Συνεδρίου «Ενέργεια & Ανάπτυξη» αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση για το IENE. Έτσι η οργανωτική Επιτροπή δίδει ιδιαίτερη προσοχή στην διαμόρφωση του προγράμματος έτσι ώστε να είναι επίκαιρο και να δίνει την δυνατότητα συμμετοχής καθιερωμένων αλλά και νέων παικτών του ενεργειακού χώρου από την Ελλάδα και από το εξωτερικό. Και με αυτήν την ευκαιρία θα ήθελα να απευθύνω θερμό χαιρετισμό στους Ομιλητές και συνέδρους από το εξωτερικό που ταξίδευσαν στην Αθήνα ειδικά για να λάβουν μέρος στο φετινό Συνέδριο.

Σήμερα, ένα μεγάλο μέρος των στοχεύσεων, σχεδίων και οραμάτων του παρελθόντος έχει πραγματοποιηθεί. Αρκεί να εξετάσουμε την διαμόρφωση του ενεργειακού ισοζυγίου στη χώρα μας το 1990 και το 2016, όπου θα παρατηρήσουμε ότι τόσο το φυσικό αέριο όσο και οι ΑΠΕ (με εξαίρεση τα μεγάλα υδροηλεκτρικά) απουσίαζαν παντελώς από το ενεργειακό μίγμα. Μπορεί να παραπονούνται ορισμένοι για τους αργούς ρυθμούς στην ανάπτυξη των ΑΠΕ και στην μικρή σχετικά διείσδυση του φυσικού αερίου, αλλά η αλήθεια είναι ότι η Ελλάδα έχει καταφέρει τα τελευταία 25 χρόνια να διαφοροποιήσει αισθητά το ενεργειακό της ισοζύγιο, βελτιώνοντας με αυτόν τον τρόπο και την ενεργειακή της ασφάλεια (βλέπε πίτες). Εδώ θα πρέπει να κάνουμε μία διευκρίνιση: όσον αφορά την συνολική τελική κατανάλωση στην Ελλάδα, το μερίδιο των ΑΠΕ

ανήλθε στο 8% το 2016, ενώ από το 28% του μεριδίου του ηλεκτρισμού, περίπου ένα 5% αντιστοιχεί και πάλι στις ΑΠΕ. Επομένως, το συνολικό μερίδιο των ΑΠΕ διαμορφώνεται στο 13% της συνολικής τελικής κατανάλωσης.

Ως ειδικό θέμα του φετινού Συνεδρίου έχει ορισθεί «Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Ενεργειακών Αγορών», θέλοντας με αυτό τον τρόπο να υπογραμμίσουμε την ανάγκη για την επεξεργασία και την υιοθέτηση καλά επεξεργασμένων μακροπρόθεσμων στόχων και την ανάπτυξη των αγορών, με την κλασική έννοια, σε αντιδιαστολή με την κατασκευή νέων υποδομών. Και αυτό γιατί σήμερα έχουμε δύο νέες παραμέτρους:

- (i) Την ωρίμανση πολλών ενεργειακών συστημάτων από πλευράς υποδομών σε εθνικό επίπεδο, έτσι που προτεραιότητα πλέον έχει η ανάπτυξη και η διαφοροποίηση των ίδιων των αγορών με την ψηφιοποίηση, το γνωστό digitalization, να παίζει πρώτιστο ρόλο
- (ii) Την αυστηρή ρύθμιση των αγορών σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο έτσι που οι παίκτες της ενεργειακής αγοράς να πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικά και να μπορούν να προβλέψουν εξελίξεις και επιπτώσεις από τις κινήσεις τους μέσα στην αγορά, εξ' ου και η ανάγκη για στρατηγικό σχεδιασμό

Εξετάζοντας τον διεθνή χώρο παρατηρούμε ότι επικρατεί μία άνευ προηγουμένων αναδιάταξη των προτεραιοτήτων σε επίπεδο

πολιτικής και επενδύσεων. Πιο συγκεκριμένα, στην ετήσια Έκθεση του ΙΕΑ, η οποία θα παρουσιαστεί αργότερα από τον κ. Kieran McNamara, οι αγορές πετρελαίου εισέρχονται, για άλλη μια φορά, σε μια περίοδο εντεινόμενης αβεβαιότητας και μεταβλητότητας, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας να προκύψει μια απότομη κάμψη στον εφοδιασμό, στις αρχές της δεκαετίας του 2020. Η ζήτηση για φυσικό αέριο αυξάνεται, εξαλείφοντας τη συζήτηση για ενδεχόμενο κορεσμό, καθώς η Κίνα αναδύεται σε γιγαντιαίο καταναλωτή. Επίσης, οι ΑΠΕ αναπτύσσονται ραγδαία, αλλά άλλες τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ειδικότερα, πολιτικές που ενισχύουν την ενεργειακή αποδοτικότητα εξακολουθούν να χρειάζονται να προωθηθούν με ακόμη μεγαλύτερη ένταση. Σε όλες τις περιπτώσεις, οι κυβερνήσεις θα έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση και προώθηση κατάλληλων πολιτικών.

Για τις αγορές ηλεκτρικής ενέργειας, οι ΑΠΕ έχουν καταστεί η προτιμώμενη τεχνολογία, καθώς θα αναλογεί στα σχεδόν δύο τρίτα της παγκόσμιας προσφοράς δυναμικού, έως το 2040, χάρη στη μείωση του κόστους και τις υποστηρικτικές κυβερνητικές πολιτικές. Αυτή η εξέλιξη μετασχηματίζει το παγκόσμιο ενεργειακό μίγμα, με το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας να αναμένεται πως θα αυξηθεί κατά περισσότερο από 40% έως το 2040, από 25% σήμερα, αν και ο άνθρακας εξακολουθεί να παραμένει η μεγαλύτερη πηγή και το φυσικό αέριο να ακολουθεί στη δεύτερη θέση.

Οι αγορές ηλεκτρικής ενέργειας διέρχονται, επίσης, μια φάση ιδιαίτερου μετασχηματισμού, με υψηλότερη ζήτηση που προκαλεί η ψηφιακή οικονομία, τα ηλεκτρικά οχήματα και άλλες τεχνολογικές καινοτομίες. Στο πλαίσιο μιας εκ βαθέων έρευνας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας το WEO 2018 εξετάζει επίσης, τις επιπτώσεις του μεγαλύτερου εξηλεκτρισμού των μεταφορών, των κτιρίων και της βιομηχανίας.

Κυρίες και Κύριοι,

Ολοκληρώνοντας επιτρέψτε μου να υπογραμμίσω για μία ακόμα φορά την φιλοσοφία και στόχευση του ετήσιου αυτού Συνεδρίου επισημαίνοντας ότι είναι: Πλουραλιστικό ως προς τις εκφραζόμενες απόψεις και τα εκπροσωπούμενα πολιτικά ρεύματα, δημοκρατικό ως προς τη δομή του και την ενθάρρυνση ανοικτής συζήτησης και ελεύθερης ανταλλαγής απόψεων, σφαιρικό ως προς τη θεματολογία του, και επιστημονικό ως προς την τεκμηρίωση που έχουν ομιλίες, παρεμβάσεις και παρουσιάσεις.

Έχουμε μπροστά μας ένα πλούσιο πρόγραμμα με σημαντικές ομιλίες, βαρύνουσες τοποθετήσεις και πολύ επίκαιρες παρεμβάσεις που μεταξύ τους καλύπτουν σχεδόν όλο το φάσμα του ενεργειακού τομέα.

Τέλος, Εύχομαι καλή επιτυχία σε όλους τους ομιλητές για τις παρουσιάσεις τους αλλά και στους συνέδρους, ελπίζοντας να αποκομίσουν θετικές εντυπώσεις ενώ τους προτρέπω να λάβουν ενεργό μέρος στις συζητήσεις που θα διεξαχθούν σε κάθε συνεδρία. Παραδίδω τώρα την σκυτάλη στον αγαπητό συνάδελφο Παντελή Κάπρο, καθηγητή ενεργειακής οικονομίας και διευθυντή του εργαστηρίου E3M Lab του ΕΜΠ και Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΙΕΝΕ. Παντελή, έχεις τον λόγο.

Αθήνα, 22 Νοεμβρίου 2018